

[Hans Kjør.]

kommissionen skulle gå ind. Det tror jeg også hr. K. Axel Nielsen forstod.

Kai Moltke: Jeg skal fatte mig meget kort og kun svare på et enkelt spørgsmål.

Den socialdemokratiske ordfører sagde, at man havde lovet at indlede en undersøgelse, men jeg nævnte udtrykkelig undersøgelsens art, nemlig at man fra anklagemyndigheden og domstolene skulle indhente oplysninger om, hvordan offentlige anklagere og domstolene på grundlag af præcedenskendelser hidtil havde stillet sig efter den stadig væk gældende ordlyd. Se, når man spørger anklagemyndigheden, og når man spørger om domstolenes præcedenskendelser, forekommer det mig, at det har meget lidt med sagen at gøre, hvad der skete i december 1967, for en rigsadvokats eller en domstols oplysning om præcedensafgørelser må vel kunne indhentes på kortere tid end den, jeg nævnte her.

I øvrigt synes jeg ikke, vi skal forlænge debatten i dag. Det er jo ting, der udpræget egner sig til udvalgsbehandling. Jeg må dog for mit vedkommende understrege, at jeg, som forholdene er her i landet, mener, at problemet om de superhøje renter er en hastesag, ikke alene politisk og moralsk, men i allerhøjeste grad også for at give folketinget et nogenlunde anstændigt ansigt over for befolkningen.

Lad mig lige tilføje: under debatten her i tinget den 19. april 1968 tilsagde den socialdemokratiske ordfører, som jeg nævnte, at definieren af begrebet åger og andre ting var spørgsmål, som havde socialdemokratiets interesse. Men når man har interesse for en ting og det så varer fra april måned 1968 til februar måned 1971, før interessen ytrer sig, kan man godt få sine betænkeligheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg

det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om adoption [af Lene Bro m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 102) findes i tillæg A. sp. 2147, fremsættelsen i tidenden sp. 1945).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (Thestrup): Det fremsatte lovforslag og de mange spørgsmål, der har været stillet her i tinget i de sidste par år, er udtryk for den betydelige interesse, der knytter sig til at få løst de dybt alvorlige problemer omkring adoptionsloven, som så klart er kommet frem i nogle højst ulykkelige adoptionstilfælde, der har gjort et stærkt indtryk på os alle.

Som det er det høje tings medlemmer bekendt, er det også regeringens opfattelse, at der er grund til at overveje ændringer i adoptionsloven, og i december 1969 nedsattes derfor et udvalg til at gennemgå adoptionslovgivningen. Jeg har senest i december måned 5 dage efter fremsættelsen af det lovforslag, der er til første behandling her i dag, haft lejlighed til her i tinget at redegøre for arbejdet i adoptionsudvalget. Min redegørelse viste, at udvalget, der altså kun har arbejdet 1 år, er i færd med at indsamle et stort og værdifuldt materiale, også om de spørgsmål, der er behandlet i det socialdemokratiske forslag.

Netop fordi problemerne er så alvorlige — og jeg tænker her først og fremmest på problemerne omkring de såkaldte glemte børn og forældrenes tilbagekaldelse af samtykke til bortadoption — ville det efter min mening være forkert at ændre de gældende regler, før spørgsmålene har været grundigt overvejet i adoptionsudvalget, hvis sagskundskab vil sikre, at det bliver belyst fra alle sider. Jeg synes derimod, at det er ganske rimeligt, at der nedsættes et folketingsudvalg i anledning af dette forslag, og jeg skal med glæde give de oplysninger til udvalget, som jeg er i stand til at give.

Om selve forslaget skal jeg kun gøre nogle ganske enkelte bemærkninger. Aldersgrænsen for adoptanter foreslås nedsat fra 25 år

[Justitsministeren.]

til myndighedsalderen, dvs. 20 år. Jeg vil blot henlede opmærksomheden på, at denne bestemmelse strider mod en Europakonvention om adoption af 1967, der har en 21 års grænse. Spørgsmålet om dansk ratifikation af denne konvention beror på arbejdet i adoptionsudvalget.

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget gennemførte man i 1956 princippet om ligestilling mellem ægtebørn og børn uden for ægteskab også i adoptionsloven. Derfor undrer det mig, at man nu vil fravige grundsætningen om, at forældre ikke kan adoptere deres egne børn, og give faderen til et barn uden for ægteskab en sådan adgang, der vil tilsløre det virkelige slægtskabsforhold. Jeg kunne tænke mig, at man her tænker på eller tilsigter noget andet end det, man egentlig er kommet frem til. Jeg kunne tænke mig, at man sigter på spørgsmålet om eventuelt at tillægge faderen forældremyndigheden over barnet, hvis moderen vil bortadoptere det. Dette vigtige spørgsmål — jeg erkender, det er et vigtigt spørgsmål — om at åbne mulighed for fædre til børn uden for ægteskab for at få forældremyndigheden over deres børn, hvis samlivsforholdet med moderen går i stykker, hører hjemme i ægteskabsudvalget, der bl. a. skal undersøge

„om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkningerne til ægteskabet, vil kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold.“

De to nye stykker i samtykkebestemmelsen i § 6 er de vanskeligste, både følelsesmæssigt og administrativt, og problemerne er ikke løst med det fremsatte forslag. Jeg skal nævne, at forældrenes samtykke til bortadoption efter forslaget vil være bindende, selv om det ikke er afgivet over for en offentlig myndighed, og selv om de naturlige forældre ikke har fået vejledning om retsvirkningerne af samtykket. Det forekommer i og for sig at være noget ret vigtigt, at den erklæring, der altså bliver bindende, er afgivet efter en indgående vejledning af forældrene og afgivet på en sådan måde, at der ikke bagefter kan være tvivl om afgivelsen, altså afgivet for en offentlig myndighed. Jeg bemærker herved, at mødrehjælpen jo også er en offentlig myndighed, og det ville sikkert i mange tilfælde være

rimeligt, om denne erklæring blev afgivet her.

Reglen om de glemte børn er formuleret helt generelt, men skal efter bemærkningerne tage sigte på de institutionsanbragte børn. Her vil jeg minde om, at folketinget i 1958 gennemførte en ændring af børneforsorsloven, således at man ved anbringelse af børn uden for hjemmet undlod at fratage forældrene forældremyndigheden netop for at fremhæve den tilbudstanke, der ligger bag børneforsorsloven. Jeg vil også gerne fremhæve den tunge byrde, man vil lægge på den myndighed, der skal hugge båndene over mellem en moder og hendes barn, som hun måske mener at hun kan skabe et godt hjem for, selv om myndighederne ikke deler denne opfattelse.

Min konklusion bliver, at jeg har sympati for de tanker, der ligger bag det fremsatte lovforslag, men at jeg ikke mener, at regeringen kan medvirke til det, som det er nu. Vi vil, som jeg nævnte det, meget gerne være med i et arbejde om disse problemer, og derfor mener jeg, at en ændring af adoptionsloven først bør foretages, når det sagkyndige udvalg har sluttet sit arbejde. Jeg er lidt ked af ikke at kunne give flere oplysninger om, hvor længe det varer, før det sagkyndige udvalg er færdigt, end dem, jeg gav før jul. Jeg kan love, at jeg efter debatten i dag skal prøve at tale med det sagkyndige udvalg og se, om det skulle være muligt for det at fremskynde arbejdet noget mere. Jeg er altså parat til at give alle de oplysninger, det skal være, i det udvalg, som jeg ventet bliver nedsat vedrørende lovforslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Lene Bro): Må jeg først takke ministeren for den velvilje, jeg forstår ministeren har over for de tanker, jeg har gjort mig, og som ministeren ikke har været ukendt med. Siden jeg i 1968 kom ind i dette høje ting, har jeg nemlig efterlyst en ændring af den gældende adoptionslov, så vi fik en mulighed for at revidere de uretfærdigheder, som justitsministeren har givet mig og andre i dette ting ret i eksisterede. Jeg har sammen med flere medlemmer i det høje ting jævnlig spurgt ministeren, om det var muligt at rette urimelighederne. På mit spørgsmål var ministeren venlig nok til at indrømme det, og der nedsattes et udvalg til at kulegrave proble-

[Lena Bra.]

matikken. Det var i 1968, men det er rigtigt, hvad ministeren nu sagde, at udvalget først blev nedsat i 1969, men det skyldtes vist en teknisk fejl. Al respekt for kulegravning, men siden har jeg jævnlig spurgt, hvor langt vi var nået, og jeg ved, at andre har gjort det samme. Ét er kulegravning, et andet er børneskæbner.

Vi har i dette ting et ansvar over for de mennesker, der har sat os til at bestride det hverv at varetage menneskers ve og vel, og det er derfor, jeg endnu en gang henvender mig til ministeren i håb om forståelse og imødekommenhed. Jeg har den største respekt for det af ministeren nedsatte udvalg, men jeg må præcisere, at min respekt for de påtrængende menneskelige problemer er større. Jeg tror, ministerens udvalg som lovet vil kulegrave alle problemerne, ja, det vil sågar sikre, at vi har nordisk rygdækning, men dermed opstår måske lidt af et tidsproblem. Jeg erkender, der skal gøres et stort arbejde, før et sådant lovarbejde er fuldbgyrdet, men lad mig i samme åndedrag sige: der findes tilfælde, hvor praktik ikke overgår menneskelighed.

Siden adoptionslovens gennemførelse i 1956 har der som sagt jævnlig været rejst spørgsmål til ministrene, der påpegede skævheder og uretfærdigheder i gældende lov. Der ligger i lovforslaget måske et ønske fra min side om endnu en gang at forsøge at fremskynde et udspil fra ministerens side, men der ligger fra min side især et ønske om at løse de aktuelle problemer. Når vi har gjort det, så kan vi gå videre i en debat om den revision, som ministerens udvalg lægger op til. Intet ville være lettere end at erklære her og nu, hvad jeg ønskede skulle komme ud af en ny adoptionslov, hvordan man ønskede loven skulle ende med at være. Lad mig f. eks. sige: det tjener ikke adoptionsloven til ære, at der findes paragraffer som §§ 17 og 19; disse giver mulighed for fortrydelse og er ikke i takt med tankegangen om, at adoptivbørn ligestilles med ægtebørn. Jeg er bekendt med, at paragrafferne uhyre sjældent anvendes i praksis, men de svarer ikke til den målsætning, dette lands adoptionslov har, nemlig at adoptionsbørn ligestilles med ægtebørn.

Selvfølge bør man ikke kunne opsigte et adoptionsforhold. Man kan som bekendt

heller ikke frasige sig et forældreforhold, uanset hvilken tilstand barnet har. Et adoptivbarn bør have samme status som et ægtebarn; denne opfattelse er en almindelig menneskeværdig opfattelse.

Jeg har imidlertid i dette forslag ikke begivet mig ind på denne problematik, som jeg egentlig også gerne ville have berørt. Forslaget er fremsat udelukkende af hensyn til de påtrængende problemer, jeg mener vi kan løse uden at vente på den store kulegravning. Lad mig understrege igen: når dette lovforslag er så beskedent, som det er, er det, fordi det er vigtigere for mig at løse de problemer, der kan løses nu, end det er at give stødet til en politisk principdebat. Det er som sagt ikke af manglende lyst til at revidere den gældende lov fuldt ud, men det er af trang til at ændre de urimelige tilstande, nogle børn i dette land underkastes.

Som foreslået under nr. 1 bør det være muligt at adoptere, når man er myndig efter min mening. Hvad mener vi egentlig med ordet myndig, hvis det ikke også indebærer, at vi kan være adoptivforældre? Min principielle indstilling til myndighedsalderen er, at den bør tages så alvorligt, at når der er behov for den, kan den som her tages i brug. Tror det høje ting virkelig, at familieskab først oprettes efter det 25. år, som der står i øjeblikket i adoptionsloven? Jeg spørger, for jeg tror det nemlig ikke. Endelig kan der være tilfælde som f. eks., hvor det drejer sig om en søsters børn, hvor det er en nødvendighed og helt rimeligt, at man kan træde uden for denne grænse.

Lovforslagets nr. 2 går ud på, at det må være muligt for en far at adoptere sit eget barn født uden for ægteskab. Tiderne har forandret sig, og ministeren har åbenbart også forstået mine tanker, hvad der lå bag denne bestemmelse. Vi stifter familie på andre baggrunde, end vi gjorde, da den gældende lov blev vedtaget. Vi gør det ved at gifte os, vi gør det ved at bo sammen. Det skulle være muligt for en far at adoptere sit eget barn, selvfølgelig, det er da klart. Jeg er klar over, at det er en formssag. Ministeren var selv inde på, at det er forældremyndigheden, der kan komme til at præge hele denne problematik; jeg tillægger dette at få forældremyndigheden over sit eget barn meget stor værdi, også når barnet er født uden for ægteskab. Man kunne også tænke

[Lene Bro.]

sig, at det var grunden til, at moderen gav op og forsøgte at få sit barn anbragt på en institution, men måske kunne indse, at dette at bortadoptere barnet til faderen og dermed overgive myndigheden ville give barnet en bedre chance. Her kan myndighedsalderen altså spille ind.

Det tredje punkt i lovforslaget vedrører den familieretlige erklæring. Efter gældende praksis har barnets biologiske forældre mulighed for at tilbagekalde et meddelt samtykke til adoption indtil bevillingens udstedelse. Dette har, hvor barnet i nogen tid har været i pleje hos dem, der søger bevilling til adoption, i nogle tilfælde givet anledning til så uheldige følelsesmæssige konflikter, at det fortjener den allerstørste opmærksomhed. Derfor finder jeg det rimeligt at begrænse tidsrummet for tilbagekaldelse af samtykkeerklæringen til 12 måneder.

Det sidste punkt vedrører de såkaldte glemte børn. Der har fra flere sider i denne sal været rejst spørgsmålet om det rimelige i, at børn uden det, jeg kalder rimelig kontakt med forældrene, tilbageholdes fra eventuel adoption, og ministeren har ret, jeg tænker mest på institutionsbørnene. Personlig finder jeg det rigtigt, at hvis et barn ikke har haft en rimelig kontakt med sine biologiske forældre gennem 2 år, bør dette barn have en chance for en barndom og en tilværelse med et andet forældrepar. Vi taler så meget om at varetage barnets tarv, men somme tider griber jeg mig selv i at tænke, hvor megen ærlighed der egentlig ligger i denne formulering. Nogle vil sikkert begynde at diskutere, hvad rimelig kontakt er. Nu vel, det kan være et eventuelt julekort, det kan være en eventuel pakke til fødselsdagen, der arriverer på institutionen, men er det rimelig kontakt? Jeg mener, at det kan diskuteres, hvad der skal ligge i dette, og det er jeg også villig til i det folketingsudvalg, der formentlig bliver nedsat.

Der kan også være et hensyn at tage til forældrene, selvfølgelig kan der det. Der er mange, der er nødt til at anbringe deres børn på en institution, men de mennesker, der er nødt til det, vil givet også holde det, jeg kalder rimelig kontakt med børnene.

Ingen er vel interesseret i at skade disse forhold, men det er mit absolutte indtryk, at der er en tværpolitisk enighed i dette ting

om, at den tilværelse, vi byder de såkaldte glemte børn, ikke altid lever op til det ansvar, vi har som folkevalgte til at varetage befolkningens interesser. Befolkningen er også børnene, og jeg foreslår derfor, at børn ikke må kunne glemmes i mere end 2 år. Det er lang tid, men vi må erkende, at der er praktiske ting, der tager tid. Alle parter bør have en chance, derfor 2 år, hvis der ikke har været vist rimelig interesse.

Jeg ved, hvor mange plejeforældre der går i uvished om mulighederne for at beholde det barn, der er blevet knyttet til dem. Jeg ved, hvor mange børn der går og venter på at få en rimelig behandling, fordi de er sat i verden; de har krav på en barndom, på en familie. Tallene ligger for Danmark med Grønland tæet på de 500. Disse tal er uofficielle, og de er uofficielle, fordi de ikke pynter i nogen statistikker, men det er børn, dette høje ting har et ansvar over for. Der har været udvist stor tålmodighed i flere år fra spørgerne i dette ting, men der har ikke været uenighed om, at vi måtte løse dette problem. Nu beder jeg ministeren løse problemet, og jeg ønsker som sagt ikke at tilside sætte udvalgsarbejdet, men jeg ønsker at træde til, fordi det er på høje tid, vi påtager os et ansvar og løser dette problem her og nu i denne samling. Der er problemer, som det kan tage tid at løse, de problemer, som udvalget arbejder med, men her er der nogle menneskelige problemer, som vi kan løse allerede i denne samling. Jeg vil appellere til det høje ting og til ministeren om, at vi viser, at vi er os dette ansvar bevidst, og ned sætter det udvalg og diskuterer de problemer, der kan være, måske især vedrørende de to sidste punkter, sådan at vi med værdighed kan gå en sommerferie i møde.

Hanne Budtz: Da mit partis ordfører, fru Lis Møller, ikke er til stede i dag, skal jeg på det konservative folkepartis vegne gøre nogle bemærkninger til lovforslaget.

Jeg kan sige straks, at der er en del synspunkter i det, vi er helt enige i. Noget helt andet er udformningen af det, som efter min mening lader en hel del tilbage at ønske. Men helt principielt vil jeg gerne sige, at på et så stort og vigtigt område som dette, er det ikke heldigt at lave noget lapperi i form af ændringer af enkelte paragraffer. Fru Lene Bro var selv inde på, at hun også

[Hanne Budtz.]

kunne ønske sig at sætte fortrydelsesparagrafferne til diskussion, men dem har man altså ikke taget med her. Jeg kan i denne forbindelse bemærke, at det problem var genstand for overordentlig dybtgående forhandlinger her i det høje ting, da adoptionsloven blev vedtaget i 1956. En stykkevis ændring synes jeg ikke er heldig; det er bedre at få hele loven til virkelig grundig behandling.

Når der foreslås en så vigtig nydannelse som den, vi alle sammen er meget interesseret i, vedrørende de glemte børn, så ville det også være forkert at træffe en ganske hurtig og uafklaret beslutning uden at have set betænkningen fra det sagkyndige udvalg, som justitsministeren netop har omtalt.

Det er rigtigt, at der fra mange sider i dette ting er rejst interesserede spørgsmål i de forløbne år. Jeg kan nævne, at fru Lis Møller allerede den 27. november 1968 rejste netop dette spørgsmål om at give fædre til børn født uden for ægteskab fortrinsret i tilfælde af adoption. I samme forbindelse spurgte hun også om bortadoption af de glemte børn, og justitsministeren svarede dengang i november 1968 som i dag, at det i realiteten er et spørgsmål om forældremyndigheden, og at vedrørende de glemte børn var justitsministeren ikke uenig med fru Lis Møller.

Fru Lis Møller spurgte videre den 22. oktober 1969, om ministeren ville fremkomme med en revision af adoptionsloven, og det var netop med tanke på en almindelig revision og ikke en lappevis revision. Også det svarede ministeren på ved at meddele, at et udvalg nu ville blive nedsat.

Jeg kan om problemet de glemte børn, som jeg skal vende tilbage til, bemærke, at det konservative folkeparti i sit program fra november 1970, „70ernes folkeparti“, er gået ind for en frist på 2 år, men jeg vil dog bemærke straks, at det er et principielt synspunkt; det er klart, at der må tages nærmere stilling til en uddybning af betingelserne for bortadoption.

Om lovforslaget skal jeg i øvrigt bemærke, at i spørgsmålet om myndighedsalderen er det nok rigtigt at være på linje med nordiske konventioner. Om alderen til sin tid, når den engang vil blive ændret fra de nuværende 25 år, skal være 20 eller 21 år, kan sikkert ikke være afgørende. Jeg kan dog ikke undlade at bemærke, at jeg finder det ikke rigtigt at lovgive på den måde, at man i bemærkningerne siger, det er ikke meningen, man skal bruge myndighedsalderen, kun i undtagelsestilfælde. Når vi skal lovgive, må det være sådan, at når borgerne læser loven, så kan de regne med, at den aldersgrænse, der står i den, er den rigtige og ikke bare en, der undtagelsesvis kan bruges i praksis.

Jeg tror ikke, jeg behøver at gå ret meget ind på det spørgsmål, hvorvidt en far til barnet født uden for ægteskab skal kunne adoptere sit barn. Jeg er helt enig i de betragtninger, justitsministeren netop er kommet med, at det eneste logiske naturligvis er, at denne far snarere får mulighed for at få overført forældremyndigheden; det er simpelt hen det eneste, der mangler i dette retlige forhold mellem barnet født uden for ægteskab og faderen. Det var jo sådan, at indtil 1923 kunne også moderen adoptere sit eget barn. Denne adgang ophævede man, altså også for faderens vedkommende, efter indgående overvejelser i 1956, da jeg selv var med til behandlingen her i det høje ting.

Om samtykkeerklæringerne skal jeg blot bemærke, at selvfølgelig må der være en grænse, men det må være helt afgørende, at moderen — det kan selvfølgelig være forældrene, men det vil vel oftest være den enlige moder — har en virkelig betænkningstid; det må være afgørende, at hun får oplysning om den økonomiske hjælp og støtte, der er mulighed for at give hende fra samfundets side, såfremt hun beholder barnet. Det må dog komme i første række. Altså nøjagtig de samme synspunkter, som vi fremkom med i forbindelse med svangerskabslovgivningen, oplysning og hjælp før man træffer en så alvorlig beslutning. Det må også være helt

[Hanne Budtz.]

afgørende, at der ikke lægges noget pres hverken på moderen eller, hvis det er forældrene, der vil bortadoptere, på forældrene. Jeg gør bare opmærksom på, at der står ikke noget i forslaget om, hvornår fristen skal regnes fra i forhold til barnets faktiske ophold hos nogle plejeforældre.

Disse indvendinger skal ikke betragtes som principielle indvendinger imod tanken, de vedrører som sagt enkeltheder.

Hovedproblemet i lovforslaget må vel være de glemte børn, og dér synes jeg, det er et meget unuanceret forslag. Det må da i høj grad komme an på: hvad er grunden til, at forældrene — måske den enlige moder — ikke har kontakt med barnet? Er hun forhindret i det? Er det på grund af vanskeligheder? Og hvad er en rimelig interesse? Hvem skal afgøre, om den rimelige interesse har foreligget? Jeg vil meget stærkt understrege, at det, det jo vil dreje sig om, er at tvangsberøve forældre deres børn uigenkaldeligt. Det er ganske overordentlig alvorligt, og vi må afveje det over for det lige så alvorlige hensyn, som jeg er enig med fru Lene Bro i, at skaffe de glemte børn et hjem. Det er to meget vigtige hensyn at afveje over for hinanden. Det er ikke noget, der er klaret så let ved at lave et nyt stk. 4 til § 6 i loven og så sige: lad os skynde os at vedtage det. Vi må efter min opfattelse først se et resultat fra det udvalg, der sidder og gennemgår dette.

Nu nævnte fru Lene Bro et tal på, hvor mange glemte børn der er. Jeg ved ikke, hvor fru Lene Bro har det tal fra, det er muligvis rigtigt, men det må være meget vigtigt for os at vide, hvor mange børn det drejer sig om — ikke at antallet af dem skal være afgørende, for selv få skal der øves barmhjertighed, havde jeg nær sagt, over for — og hvilken alder de har. Det er vist en almindelig erfaring, at folk er ikke lige så interesseret i børn, der har nået en større alder. De mennesker, der vil adoptere, vil helst adoptere de ganske små børn, som de selv kan præge. Jeg tror, der er en del problemer med de større børn.

Mulighederne for at hjælpe de glemte børn ser vi også med meget stor sympati på, og som sagt står det i vores program „70ernes folkeparti“, men det er et kompliceret spørgsmål, det er slet ikke så enkelt,

synes jeg, som fru Lene Bro vil gøre det til. Jeg er overbevist om, at når vi får betænkningen fra det af ministeren nedsatte udvalg, så vil der være stor sympati, i hvert fald fra min gruppe, for at være med til at se positivt på forslaget.

Merete Bjørn Hanssen: Da mit partis ordfører, fru Eva Ree, ikke kan være til stede, skal jeg på venstres vegne redegøre for vores stilling til det foreliggende lovforslag. De problemer og de ønsker om at løse dem, der ligger bag lovforslaget, omfatter vi med den allerstørste interesse. Vi deler forslagsstillerens ønsker om hurtigst muligt at finde nye og bedre løsninger både på spørgsmålet om den ugifte fars retsstilling i forhold til sit barn, på samtykkereglerne i adoptionssager og på det spørgsmål, vi sammenfatter i begrebet de glemte børn.

Jeg synes, det er værd at opholde sig et øjeblik ved den udvikling, der nu har ført til, at vi alle føler det påtrængende nødvendigt at skabe en anden og bedre retsstilling for den ugifte far i forholdet til hans børn. Da kampen for den ugifte mors retsstilling begyndte og bestræbelserne på at skabe samme retsstilling i forholdet til faderen mellem et barn født i og uden for ægteskab blev indledt, da tænkte vel de færreste på, at vort største problem i dag ville blive den retsløshed, som vi nu oplever at den ugifte far har. Det er denne tilstand, forslagsstillerne nu ønsker ændret ved at genindføre en adoptionsret for den ugifte far.

Jeg ser sådan på det, at dette nye problem er udtryk for, at ligeretsproblemerne, som vi med god grund er meget optaget af i disse år, ikke ensidigt er kvindeproblemer, men angår begge køn. Det er også udtryk for, at en ny og friere moralopfattelse fremfor at mindske den enkeltes ansvarsfølelse kan bidrage til at øge den. Da vi begyndte at bedre den ugifte mors kår og begyndte på at sikre retsstillingen for det barn, der var født uden for ægteskab, var det jo en reaktion på, at den enkelte, her altså den ugifte far, stort set havde svigtet sit ansvar. Derfor måtte vi ad lovgivningens vej støtte den svigtede mor og give hende ansvaret gennem den udelukkende forældremyndighed, og vi måtte sikre barnet gennem den lige-stillede arveret.

Det kan derfor ikke være tilfredsstillende,

[Merete Bjørn Hanssen.]

sådan som det nu foreslås, at løse den ugifte fars problem ved at genindføre en adoptionsret for ham, selv om vi alle kan føle det urimeligt i dag, at end ikke denne nødudvej er farbar. Jeg tror, vi alle rundt i landet har mødt eksempler på, hvor fortvivlet den ugifte far føler sig, når det viser sig umuligt for ham på legal vis at påtage sig et forældresvar, som moderen ikke ønsker at bære. Det må være en opgave for os at løse dette nye problem, og det ser jeg altså helt overvejende som udtryk for en øget ansvarsfølelse hos den enkelte.

Men jeg mener, at løsningen må gå over forældremyndigheden. Mulighederne for at finde løsningen har vi jo i justitsministeriets ægteskabsudvalg, sådan som ministeren allerede har gjort opmærksom på. Vi har dér som opgave at belyse og stille forslag på dette område, og ordføreren for forslagsstillerne, fru Lene Bro, er ligesom jeg selv og den foregående ordfører deltager i dette udvalgsarbejde og er derfor bekendt med, at udvalgets arbejdsplan endnu ikke er så vidt fremskreden, at vi er kommet i gang med disse problemer, men det er altså noget, vi selv har et betydeligt medansvar for at fremskynde mest muligt.

Mit parti ønsker ikke mindst af hensyn til barnets tarv at sikre den ugifte fars retsstilling igennem forældremyndigheden hellere end gennem en adoptionsret og mener derfor, at det nok er mest rimeligt at afvente det udvalgsarbejde, som vi selv har ønsket sat i gang, og som vi deltager i.

Med hensyn til de samtykkeregler, som det foreliggende lovforslag på to områder ønsker ændret, deler vi justitsministerens opfattelse af, at adoptionsudvalgets kulegravning af problemerne må afventes. Jeg behøver ikke her at henstille til justitsministeren, som allerede har lovet det, igen at søge udvalgsarbejdet fremskyndet. Jeg er også sikker på uden denne henstilling, at både ministeren og udvalget har den mest levende fornemmelse af, med hvilken utålmodighed vi afventer resultatet af dette udvalgsarbejde. Denne utålmodighed skyldes først og fremmest den viden, vi i dag i så rigt mål har om, at det tjener barnets tarv bedst at kunne vokse op i et hjem, og at mange ægtepar forgæves venter på at kunne tilbyde et barn et hjem.

Lad mig nævne kvindekommisionens betænkning nr. 575 om familiens og børnenes tilpasning. Den understreger den afgørende betydning, det har, at barnet fra ganske lille får opbygget sin følelsesmæssige kontakt med omverdenen langsomt og i hvert fald gennem én person som formidler, og at denne nære kontakt navnlig er af betydning i de to første leveår. Jeg synes, de oplysninger, som sagkundskaben kommer med i denne betænkning, viser, at det foreliggende lovforslag om, at adoption kan meddeles uden forældrenes samtykke, når de i mindst 2 år har undladt at besøge barnet eller på anden måde ikke har vist rimelig interesse for dets velfærd, ikke er tilstrækkeligt til at løse de problemer, vi står med. Men vi må finde bedre løsninger i dag. Vi behøver f. eks. kun at gå til narkotika-problemet for at blive overbevist om, hvor nødvendigt det er. Al den statistik, som vi får om dette problem, har ét træk til fælles; i et helt overvejende antal tilfælde er de egentlige årsager til stofmisbruget at søge i brutte hjem og tragedier med glemte børn. Netop derfor har vi behov for at finde løsninger, som kan bidrage til en øget ansvarsfølelse, som bygger på hensynet til barnets tarv som det væsentligste, og som skaber en tilfredsstillende retstilstand ud fra forældremyndigheden, enten det drejer sig om den i øjeblikket retsløse ugifte far, eller det drejer sig om dem, der skal give afkald på forældremyndigheden, eller dem, der skal have overdraget forældremyndighed som adoptivforældre.

Mit parti er parat til at begynde et udvalgsarbejde om disse problemer på grundlag af det foreliggende lovforslag i håb om også herigennem at kunne fremskynde det sagkyndige adoptionsudvalgs arbejde.

Dagmar Andreassen: Ethvert initiativ, der bliver udvist med det formål at forbedre den gældende adoptionslov, vil blive hilset med glæde fra vores side. Den gældende lov tager mere hensyn til moderen, end den gør til barnet, og det er ikke rimeligt. Tilsyneladende har man troet, dengang man lavede loven i 1956, at bare man løste moderens problemer, så løste man også barnets problemer, men det har desværre i praksis vist sig ikke at være tilfældet altid.

Jeg er stort set enig med fru Lene Bro

[Dagmar Andreassen.]

om, hvad der bør ændres, lige med en enkelt undtagelse. Lovforslaget drejer sig om de glemte børns problem, den lange tid, de biologiske forældre har til at tilbagekalde en afkaldserklæring, og den ugifte fars manglende rettigheder. Det er det, der er de oplagte fejl og mangler. Justitsministeren henviste i sin tale til de tilfælde, der har været på avisernes forsider. Det var galt nok, hvis der kun var de tilfælde. Men jeg forsikrer, at der er mange flere tilfælde, som aldrig kommer på avisernes forsider, og det er derfor, at vi presser sådan på.

Desværre må jeg sige til fru Lene Bro, at når vi ser bort fra sigtet, så hører enigheden op. Forslagsstillerne har ment, at den nuværende aldersgrænse for adoptanter, 25 år, bør nedsættes til myndighedsalderen, det vil i dag sige 20 år, og det vil måske om nogle år sige 18 år. Det mener vi egentlig ikke i det radikale venstre at der er behov for. Alderskriteriet 25 år ligger ikke særlig højt, og når der nu er så mange adoptanter, mange flere, end der er børn til, så er der jo ikke nogen særlig oplagt grund til at sætte alderen ned. I de tilfælde, hvor det drejer sig om familierelationer osv., sker der jo ikke noget ved, om det er pleje de første par år og så bliver adoption; her bliver der ikke tale om, at der kommer nogen og kalder barnet tilbage. I øvrigt skulle vi også gerne have løst det problem, så man ikke kan tilbagekalde en afkaldserklæring. Det er imidlertid et spørgsmål, som kræver moden overvejelse, hvorvidt man skal adoptere et barn.

Den ugifte fars problemer foreslås her løst ved, at en far får ret til at adoptere sit eget barn født uden for ægteskab. Jeg er enig med de tidligere talere i, at det nok mere fikst kan laves ved, at man ændrer i myndighedsloven, men jeg er altså helt enig i, at der er et behov for at sikre, at den ugifte far ikke er afskåret fra at få forældreretten, hvis moderen dør eller barnet skal bortadopteres og man i øvrigt mener, det tjener barnets tarv.

Fru Lene Bro har ikke ment at kunne løse spørgsmålet om fortrydelsestiden og har her ligesom lavet en midlertidig løsning ved at sætte den tidsfrist, hvor et barn må være ude i pleje med adoption for øje, til 12 måneder; efter den tid skal samtykket ikke

kunne tilbagekaldes. For det første er det vores opfattelse, at tidsfristen er for lang, og for det andet løser det ikke problemet med de børn, som man lader blive på en institution, indtil man mener, at moderen nu er helt sikker på, at hun vil bortadoptere det. Igen må vi sørge for, at det er barnets tarv, der i den nye lov bliver overskriften, og ikke den biologiske moders. Så vidt jeg har hørt, er der meget få mødre, der egentlig fortryder efter 3 måneder, og jeg er tilbøjelig til at sige, at en mor 3 måneder efter fødslen skal give en bindende afkaldserklæring. Til gengæld skal hun give den over for en offentlig instans, en offentlig myndighed, efter at der har fundet vejledning og orientering sted om, hvilken hjælp det offentlige kan yde den mor, der ønsker at beholde sit barn.

Det største problem og det vanskeligste at løse er uden tvivl de glemte børns problem. Efter forslaget, som jeg vil tillade mig at kalde en skitse, fordi det sådan set ikke i detaljer er udarbejdet, hvordan vi skal bære os ad — men det kunne vi nok finde ud af — er princippet: hvor længe må forældre have lov til at glemme, dvs. helt forsømme deres børn, inden man skal begynde at interessere sig for, om der fra offentlighedens side skal gribes ind? Jeg må sige, at 2 år er jo en meget lang tid. Derefter skal man finde ud af — og det bør man jo finde ud af — hvorfor har forældrene eller moderen ikke kontaktet barnet? Er der rimelig grund til det? Har hun været forhindret af økonomiske grunde, eller har hun været ude i et eller andet mærkeligt forhold, måske en depression, så der er en naturlig forklaring på det? Hvis man finder ud af, at der er ikke nogen naturlig forklaring på det, ud over at hun ikke interesserer sig for barnet, så skal man til at have adoptionen i gang, og med det tempo, de institutioner, der må formidle adoption, arbejder med i øjeblikket, så er barnet jo lige ved at nå konfirmationsalderen, inden det sker; i hvert fald vil der gå mindst 1/2 år ekstra, og 2 1/2 år er urimelig lang tid, enten det drejer sig om et spædbarn, eller moderens interesse først har svigtet på et senere tidspunkt.

Her bliver jeg nødt til at sige til fru Hanne Budtz, at vi tror altid, at de glemte børn er spædbørn, men de, der bliver anbragt på en institution og bliver glemt, de bliver jo ikke ved med at være spædbørn, og

[Dagmar Andreassen.]

jeg kender i alt fald tilfælde, hvor de er blevet endog temmelig gamle, inden man har været parat til at moderen har villet give afkald.

Vi er fra det radikale venstre parat til at gå helt ned til 1 år. Hvis moderen ikke har vist nogen interesse inden for 1 år, så må man til at begynde at undersøge, hvad der ligger til grund for det, og er der ikke nogen fornuftig forklaring på, at der ingen kontakt har været, så er det tiden, at man begynder at indlede en adoption.

Vi vil altså meget gerne se på lovforslaget i et udvalg og håber på, at vi når frem til, at der kommer en udtalelse fra det sagkyndige udvalg, så vi i fuld enighed kan få dette lavet om. Kommer der ikke noget inden for en overskuelig fremtid, fordi man giver op over for problemerne, så vil jeg meget gerne være med til at lave noget, som i hvert fald er en tydelig forbedring.

Til allersidst har jeg lyst til at komme med et lille hjertesuk til justitsministeren. Det forekommer at være urimelig besværligt og langsomt at få en adoption igennem. Er der dog ikke noget at gøre ved det? Jeg ved, at der arbejdes meget med, at kun offentlige myndigheder skulle have lov til at foretage adoptioner, og det har jeg egentlig en vis sympati for, fordi vi ikke helt kan udelukke muligheden for, når behovet for adoptivbørn er så stort, at der kan komme penge ind i billedet, hvis adoptionen sker uden om offentlig myndighed. Men de er så forfærdelig bureaukratiske. Kunne vi dog ikke få lidt mindre jura og lidt mere menneskelig forståelse ind i de sager?

Det er almindelig kendt, at børn, der er glemt på institutioner, og som ikke kan bortadopteres, prøver man fra børnehjemmenes side på at skabe kontakt for uden for hjemmet, og det er helt i orden, det er glimrende, det er dog altid en erstatning. Men selv om en sådan kontakt har været i 5 år og et barn på et børnehjem har tilbragt al sin fritid, alle sine skolefridage og sine ferier, i et hjem, og moderen så, når drengen er 12 eller 13 eller 14 år, giver afkald på drengen, så ruller hele møllen i gang med undersøgelser. Så skal man undersøge forældrenes alder og sundhedstilstand osv. Hvis man her kommer til det resultat, at forældrene er for gamle, sundhedstilstanden vakler lidt, og

med hensyn til intelligensen er der i grunden ingen uoverensstemmelse mellem barnets og forældrenes, ja, så vil man jo, hvis det er fornuftige mennesker, og det er det som regel, alligevel sige: der er ikke noget at gøre, for her er familiefølelsen skabt, og her skal barnet være, for her føler barnet at det har sit reservehjem, i hvert fald, og sit egentlige hjem. Men hvad skal så hele den musik til? Rationelt er det i hvert fald ikke.

Gunhild Due: Det er jo en ømtålelig problematik, vi her debatterer, og jeg kunne ønske, at vi i stedet for en firkantet lovgivning på området kunne sikre os en individuel, hurtig og salomonisk behandling af hver enkelt sag, hvor man kunne tage de menneskelige hensyn, som så let vanskeliggøres af en lovgivning, selv om der ligger aldrig så megen god vilje bag den. Man har ved de ulykkelige sager, der er kommet frem i offentligheden, ofte indtryk af, at barnets interesser bliver skudt til side på grund af nogle ejendomsretsregler, som ikke burde spille ind, og at alle mulige andre forhold end lige hensynet til barnets tarv spiller en alt for stor rolle i afgørelserne.

Jeg kan gå ind for, at man ændrer 25 års grænsen i ganske særlige tilfælde, men mener i hvert fald, den må opretholdes, når det drejer sig om udenlandske adoptioner. Disse børn skulle nødigt blive ofre for modeluner.

Jeg kan helt støtte forslaget om at give faderen til børn født uden for ægteskab adoptionsret. Med den udvikling, der finder sted inden for samlivsområdet, må det være en rimelig ting, selv om det muligvis er bedre at løse det over forældremyndighedslovgivningen; det skal jeg ikke kunne tage stilling til, det er lidt uden for mine områder, men løsnes skal problemet i hvert fald.

Derimod kniber det lidt, når vi kommer til de virkelig væsentlige ændringer. Ændringerne til § 6 er problematiske. Jeg vil da gerne være med til at se på den første i udvalget. Specielt mener jeg, at spørgsmålet om åbne adoptioner kommer ind i billedet, og vi må kunne stille efter en hurtigere sagsbehandling, i hvert fald når det gælder skandinaviske børn. Men den enlige mors interesser må herunder beskyttes, så hun ikke handler i panik og under pres.

Hvad angår den sidste ændring om de såkaldte glemte børn, ville det for mig være

[Gunhild Due.]

lettere at tage en positiv stilling, hvis jeg var sikker på, at § 41 i børne- og ungdomsforsørgsloven om, at det påhviler børne- og ungdomsværnene at vedligeholde forbindelsen mellem barn og hjem, hvorefter man bl. a. kan tage økonomiske foranstaltninger i anvendelse, forsøge at skaffe boliger o. lign. for at bane vejen for en tilbagevenden til hjemmet, virkelig blev brugt, men det bliver den desværre ikke. Den bliver ikke altid brugt efter hensigten, tværtimod har jeg indtryk af, at hvis en ung mor ikke selv kan skaffe en bolig, så vil man henvisse hende til at få sit barn på en institution, og derefter lader man ganske roligt moderen sejle sin egen sø uden spor interesse for hende, for nu har man jo løst problemet; barnet er kostet ind på en institution.

Jeg er enig i, at der må tages hensyn til barnets tarv, men kunne som sagt lettere gå helhjertet ind for dette forslag, hvis jeg virkelig troede på, at man brugte børneforsørgsloven, som man skal; men det gør man ikke, og alle, der sidder her i tinget, ved, at sådan er det. Det må være en forudsætning for at gå ind for denne ændring, synes jeg, at man i hvert enkelt tilfælde kan godtgøre, at man har efterlevet § 41 først. Der må simpelt hen skabes klaring på, om man har prøvet på virkelig at støtte den mor, der er kommet i vanskeligheder, så hun selv blev i stand til at tage sig af sit barn.

I øvrigt må forslaget drøftes meget grundigt i udvalget. Fru Lene Bro var selv inde på, at man kan diskutere, hvad en rimelig interesse er. Det er klart, man kan ikke have sådan noget til at stå i en paragraf, uden at det i hvert fald i bemærkningerne præciseres, hvad man egentlig mener med en rimelig interesse.

Jeg må indrømme, at jeg egentlig synes, man skulle afvente betænkningen fra ministeriets adoptionsudvalg, i hvert fald hvis det ikke tager alt for lang tid. Jeg vil indrømme, at jeg synes, der skal være grænser for, hvor længe det skal sidde, men det er vigtigt, at vi får så mange oplysninger som muligt. Jeg har ikke arbejdet så meget med disse sager, men jeg er dog løbet ind i dem af og til i de år, jeg har siddet herinde, og jeg må sige, jeg synes, det er noget af det vanskeligste og mest indviklede, man overhovedet har.

Jeg er glad for, at der bliver nedsat et udvalg, idet det er udmærket, at medlemmer af folketinget samtidig kan sidde og begynde at arbejde med problemerne.

Til sidst har jeg lyst til at gøre en enkelt bemærkning om børnehjemsbørn. De ender jo ikke i narkotikahulerne alle sammen. Der er mange børnehjemsbørn, som tilpasser sig samfundet og lever en tilsyneladende lykkelig og god tilværelse. Det må man ikke glemme. Man må også lige huske på, at de børnehjem, vi har, har vi også ansvaret for; og det drejer sig også om at gøre dem til så god en erstatning som muligt for hjemmene for de børn, der midlertidigt skal være der.

Hanne Reintoft: Vi må stille os meget skeptiske over for dette lovforslag. Der er ændringer til adoptionsloven i det, som kan være konstruktive, medens andre forslag er et udslag af den tendens, der desværre er dukket meget tydeligt op i den senere tid, nemlig en række sociale pseudoløsninger på de store vanskeligheder, som samfundet påfører mange mennesker, specielt i de samfundsmæssigt svage og mest udsatte grupper. Der var ikke sket noget ved at vente, til et bedre udarbejdet forslag kunne have foreligget. Jeg skal til de forskellige punkter sige følgende:

Nedsættelsen af adoptanternes aldersgrænse i visse tilfælde kan være hensigtsmæssig. Det er jo en almindelig tendens at rykke myndighedsalderen nedad og respektere den myndiges ret på alle områder, og andre mere eller mindre tilfældigt valgte aldersgrænser er nok diskutabile.

En yderligere sikring af den ugifte fars retsstilling er også påkrævet. Vi ved, at det rejser en række meget ømtålelige problemer, og det er nok nødvendigt, at dette område underkastes en gennemgribende undersøgelse og deraf følgende lovgivning.

Men de næste forslag, forringelse af mulighederne for at tilbagekalde et samtykke til adoption samt faktisk adoption uden foreldresamtykke for en lille gruppe børns vedkommende, må vi i hvert tilfælde vende os meget skarpt imod i den foreliggende form. Nu er abort- og adoptionsproblemer noget meget nært sammenknyttet, og da vi fik gennemført den sidste unægtelig ikke vellykkede abortlov, kom den deri indeholdte sociale indikation til at tage sig meget uhel-

[Hanne Reintoft.]

dig ud. Man ville ikke give fri abort, når en mor virkelig ikke ønsker at få sit barn, men har samfundet stillet hende så ringe med hensyn til bolig, til løn, til uddannelse, at hun findes tilstrækkelig svagt socialt funderet, eller rettere — for det er jo det, det virkelig drejer sig om — at hun udgør en trussel om, at hun med sit barn i endnu højere grad vil komme til at ligge samfundet til byrde, ja, så er indikationen der. Jeg har altid fundet denne bestemmelse i ordets egentligste forstand dybt umoralsk, fordi det eneste kriterium for gennemførelse af et svangerskab må være moderens forhold til det ventede barn, hvorimod ingen burde tvinges ud i hverken abort eller adoption af sociale grunde i et samfund, der er så velstillet, som vores trods alt er. Der er mange, mange kvinder, glemte kvinder, der tvinges ud i adoption på grund af samfundets forhold.

Nu kommer man altså igen disse socialt svagt stillede kvinder til hjælp, til såkaldt assistance, for nu vil man nemlig bortadoptere det barn, hvis opdragelse hun ikke kan magte. Man taler i forslaget om, at samtykkeitilbagetrækningen skal gøres vanskeligere; hvis barnet har været et vist stykke tid i et godt plejehjem. Man bør indse, og det har der været arbejdet meget med i børneforsorgen, at i mange tilfælde er en privat pleje en bedre løsning for en række børn end en institutionsanbringelse. Vi ved af bitter erfaring, at en del mødre, ikke mindst en række ganske unge mødre, af sociale grunde — manglende erhvervsmuligheder og først og fremmest manglende bolig, der vel nok er den enlige mors største problem — kan være pisket til at anbringe deres børn uden for hjemmet. Men hvis plejetanken skal udbygges, så må den oprindelige mors sikkerhed og retsstilling også sikres yderligere. En ung mor, der måske netop omkring fødslen har store sociale vanskeligheder, og som måske udsat for depression og pres ser sit barn velanbragt hos gode plejeforældre, kan godt, hvis disse emsigt presser på — og de har måske forholdene i orden til at presse på for adoption — i en bestemt situation føle sig tilskyndet til at bøje sig for presset. Vi kan ikke føre nogen som helst kontrol med det pres, som hun er udsat for; det er et privat pres, som vi ikke kan kontrollere. Ikke de-

sto mindre kan hun — og det har vi da gode eksempler på og kunne få bedre, hvis vi havde en bedre social omsorg — rette sig og fortryde. Hvis tanken om moderens forringede stilling skal gennemføres, så kommer vi til at sætte et stort spørgsmålstegn ved hele ideen om den private pleje, om det så er en anvendelig løsning, om den sikrer moderens og barnets ret. Jeg har aldrig forstået den evindelige diskussion om barnets tarv, for voksnes og børns tarv kan ikke skilles, det hænger sammen. De voksnes lykke er barnets lykke og omvendt. Vi må også huske, at børneværnet har suveræn myndighed over anbringelsesstedet, der ikke kan indankes. Også det må tages op, hvis en privat plejeanbringelse kan føre ud i en for moderen uønsket adoption.

Og så til de glemte børn, som alle efterhånden laver pop på i tide og ikke mindst i utide. Der er to ting, der må slås fast. For det første er der ikke ret mange glemte børn. Jo, der er ét sted, der er glemte børn, det er i åndssvageforsorgen. Der er tusindvis af dem, men der er ikke så stor efterspørgsel, så det interesserer ikke offentligheden så forfærdelig meget. Men inden for børne- og ungdomsforsorgens område er der ikke så mange glemte børn, og i den standende diskussion har direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen gentagne gange forsøgt at oplyse ivrige politikere om det. Jeg tror, justitsministeren kan give tallet. Jeg tror, det ligger under 100. Hertil kommer, at mange af disse glemte børn desværre er alvorligt psykisk skadede børn, der næppe vil være egnede til adoption. Vi ved, at der hos de fleste adoptanter knytter sig meget store forventninger til det kommende adoptivbarn, og vi ved også, at trods mange meget vellykkede adoptioner og trods et stort arbejde omkring adoptionerne — som jeg med mit kendskab til adoption fra mødrehjælpen meget vil fraråde at man slækker på — så hober der sig trods alt en række større problemer op omkring adoptantfamilien end om normalfamilien. Det har vi klare og triste undersøgelser af.

Jeg er dybt enig i, at denne altså ikke særlig store gruppe glemte børn har krav på en tilfredsstillende tilværelse. Det har de ikke i dag. Men det problem må primært løses af vor børne- og ungdomsforsorg. Den må udbygges, den må forsynes med tidssva-

[Hanne Reintoft.]

rende bygninger og uddannet personale og tilstrækkelig normering af det personale. Vi kan intensivere behandlingsarbejdet. Vi kan intensivere familierådgivningen og arbejdet med det virkelige hjem, og vi kan bruge den forskning, vi har, til at sikre disse børn en lykkelig tilværelse og helst deres forældre med.

Det andet, man må huske, er, at disse glemte børn kommer, som jeg har nævnt, ofte fra forældre eller enlige mødre, der selv tilhører samfundets oversete grupper, og mange af børnene er blevet institutionsbørn og er altså tit børn med psykiske men, fordi disse forældre ikke er blevet hjulpet i tide. Som jeg nævnte, ligger der ulukkeligvis i vores abortlovgivning en anerkendelse af, at samfundets boligpolitik er så ringe, at f. eks. bolignød kan være årsag til, at forældre ikke kan have deres børn, uden at man imødegår det, der er årsagen, og afhjælper bolignøden.

Andre vanskeligheder tårner sig op: besværlighederne med at skaffe plads på daginstitution, uddannelsesvanskeligheder, lavtlønsproblemer — men disse problemer kan i vores samfund løses på en anden måde end ved institutionsanbringelse af børnene — og dårligt udbygget behandling, som børne- og ungdomsforsorgen faktisk har i dag, hvorfor forældrekontakten går itu. Det er i meget høj grad også et problem for børneforsorgen at være så veludrustet med personale og veluddannet personale, at de kan bevare forældrekontakten. Når en ung moder holder op med at komme og besøge sit barn, så er det tit, fordi det er for tungt. Det er for tungt at gå og se, at barnet græder, idet det savner én. Det er for tungt ikke at få støtte nok af personalet, som måske ikke er tilstrækkelig velkvalificeret. Disse problemer kan afhjælpes, uden at man behøver at forære børnene væk hen over hovedet på moderen.

I børne- og ungdomsforsorgen kender man udmærket løsningen på de problemer. Mødrehjælpen har også ofte nok gjort opmærksom på sine manglende hjælpemuligheder. Justitsministeren kender også udmærket de vanskeligheder, en slags tvangsadoption vil give. Erfaringerne fra Norge går jo ud på, at tanken i praksis faktisk er ret uanvendelig. Norge har en sådan lov og bruger den faktisk ikke.

Det ville være en fordel, om fremtrædende mennesker i dette samfund ville opgive nogle af deres mange patentløsninger på de stadig større sociale skævheder, som vi ikke formår at rette op ad politisk vej. Det vil være en fordel, om man vil holde op med at udtale sin uforgribelige mening om, hvorvidt vi har råd til at behandle kronisk syge, om vi skal give dødshjælp til alvorligt syge og selvmordshjælp til selvmordskandidater, når vi oveni lægger abortlovgivningens erkendelse af, at det fra et samfundsmæssigt synspunkt kan være ønskeligt at give en kvinde abort, fordi de sociale vilkår er for slette, og så nu ideen om, at når vi ikke har sørget tilstrækkelig godt socialt f. eks. for den enlige mor, så kan vi forære hendes barn væk til de mere velbærgede. Man ser unægtelig en inhuman og asocial linje tegne sig, og man må undre sig over — det skal være min slutbemærkning — at disse, skal vi sige meget specielle problemløsninger netop dukker op i de år, hvor vi har en socialreformkommission siddende til at udføre et kommissionsarbejde, der netop skulle have iværksat en bred samfundsmæssig og dybtgående debat om de virkelige realistiske løsninger på de meget store problemer, vores samfund påfører mennesker, og de svagheder, det har.

Ordføreren for forslagsstillerne (Lene Bro): Jeg kan forstå på samtlige ordførere, faktisk også på fru Hanne Reintoft, at der er visse ting, vi i hvert fald er helt enige om i det, jeg har lagt frem i dag som et lovforslag. Jeg kunne tænke mig blot at kommentere enkelte punkter i det sagte, idet jeg nu har fået lovning på og tilslutning til et udvalgsarbejde, hvor jeg mener at vi skal gå ind i en meget dybtgående drøftelse.

Fru Dagmar Andreasen var inde på en stramning med hensyn til antallet af år. Når jeg har udformet mit lovforslag, som jeg har, er det netop for at få en bred enighed og en løsning af de problemer, vi bliver ved med at efterlyse en løsning på. Lad os diskutere det i et udvalg, og lad os komme i gang med at få lavet en lov, som vi kan vedtage i denne samling, i hvert fald om de ting, vi er enige om.

Jeg bliver både af fru Hanne Budtz og af andre henvist til, når jeg siger, at en enlig far skal have ret til at adoptere sit barn, at

[Lene Bra.]

det problem kan man løse ad anden vej. Man kunne løse det ved at bruge forældremyndighedsprincippet og overdrage ham forældremyndigheden. Jeg kunne godt tænke mig i denne forbindelse at spørge ministeren, om ministeren egentlig har nogle tal på, hvor mange gange det er sket. Det er ikke min opfattelse, at det sker særlig tit ad frivillighedens vej. I øvrigt vil jeg gøre opmærksom på, at vi har lige gennemført en bestemmelse i dette ting gående ud på, at ugifte fædre skulle have samkvemsret med deres børn. Den fungerer heller ikke særlig godt, og den skal vi vel også have fat i.

I det hele taget er der så mange ting, jeg kan forstå man er glad for at vi kommer til at drøfte nu, at jeg er meget glad for, at jeg har lagt dette forslag med min gruppes tilladelse og fulde opbakning på bordet. Jeg giver fru Gunhild Due og andre, der var inde på det, helt ret i, at det er godt, vi kan sidde og drøfte det her i folketinget, samtidig med at det drøftes på embedsmandsplan. Jeg er sikker på, at vi på den måde i hvert fald får de andre problemer løst hurtigere, end hvis vi venter på en kommissionsbetænkning. Med al respekt for ministerens pressen på kommissionen, så kan vi i hvert fald ikke få nogen betænkning før om 1-2 år, og hvornår kommer så lovforslaget, der løser problemerne, og hvornår bliver lovforslaget vedtaget efter endnu et udvalgsarbejde? Lad os se på børn, der i dag er 2 år og f. eks. er glemte børn. De vil til den tid være op imod de 6 år, og så er vi allerede inde i problematikken om, at det er svært at få dem bortadopteret, det er svært at behandle dem, som de egentlig skulle være behandlet. Hertil kommer oven i købet adoptionsproceduren, som kan forlænge det. Barnet kan blive op til 8-10 år, og for hvert år, der går, bliver det en værre og værre tilstand, vi sætter barnet i, værre og værre bekymringer, vi påfører både barn og forældre.

Jeg vil gerne sige til fru Hanne Reintoft, at det ikke på noget tidspunkt har været min tanke ikke også at skele til det ansvar,

vi har over for de enlige mødre og de mødre, der er nødt til at have deres børn på institutioner. Jeg er helt enig i den betragtning. Når jeg har fremsat dette lovforslag, er det for at hjælpe de børn, uanset om fru Hanne Reintoft mener, det er 100 eller 10 eller 3, eller hvor mange det er. Der er nogle børn, der skal have hjælp. Der er også nogle mødre, der skal have hjælp, det er vi helt enige om. Vi kan også godt sætte et meget stort spørgsmålstegn ved, hvordan børneforsorgsloven virker, men lad os få det frem til en anden debat, lad os løse dette først, det er noget, vi ved vi kan få igennem, fordi vi er enige om det.

Når jeg presser på nu, er det, fordi vi nærmer os afslutningen af en folketingssamling, og jeg ville meget gerne se, at vi havde løst nogle af disse problemer, inden vi holder sommerferie. Jeg tror ikke, at ret mange af os kan — vi burde i hvert fald ikke have ryggrad til det — holde en god sommerferie, vel vidende, at vi kunne have løst nogle af de problemer, mens nogle børn skal vente på, at vi har holdt vores lange sommerferie og kommer tilbage og optager forhandlingerne.

I mange spørgsmål har justitsministeren været de borgerliges helt, Tordenskjold, og jeg kunne godt tænke mig at citere Tordenskjold i den forbindelse og sige:

„Hvad dølen nøler vi efter?“

Dagmar Andreasen: Uden i øvrigt at gå ind i en diskussion med fru Hanne Reintoft om de synspunkter, der blev fremlagt, hvoraf der var nogle stykker, jeg ikke var enig i, vil jeg lige sige, at inden man fremdrager tallene på, hvor mange glemte børn der er, så ville det være udmærket, hvis vi også fik den nuværende definition på et glemt barn. Jeg er i hvert fald vidende om en dreng, som ikke blev opgivet i den statistik, som blev indkaldt på vores foranledning her i folketinget for et år siden. Han havde været på børnehjem i 11 år. I de 11 år havde han set sin mor én gang, men han var anbragt der af moderen for betaling.

[Dagmar Andreassen.]

Han var glemt alligevel, og han er i hvert fald omfattet af denne lov. Når han ikke registreres som glemt, så aner vi faktisk ikke, hvor mange glemte børn der er.

Justitsministeren (Thestrup): Der er stillet en række spørgsmål til mig om forskellige forhold. Det er næsten alle forhold, hvor det er overordentlig vanskeligt at gøre op, hvor mange det drejer sig om. Men jeg skal gøre det eller i alt fald forsøge på at få det gjort så godt som muligt og komme frem med de oplysninger til udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af færdselsloven og af lov om bestyrelsen af de offentlige veje. (Aldersgrænsen for kørsel med knallert, ansvarsforsikring, parkeringskørsel, erstatning for uberettiget inddragelse af førerretten m. v.)

(Lovforslaget (nr. 113) findes i tillæg A. sp. 2291, fremsættelsen i tidenden sp. 2403).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Formanden: Jeg skal fastsætte en taletid på indtil 15 minutter i første omgang.

Otto Mørch: Socialdemokraterne kan tiltræde ministerens forslag til ændring af færdselsloven.

Vi kan gå ind for, at aldersgrænsen for knallertkørere sættes ned fra 16 til 15 år, men vil under udvalgsbehandlingen se nærmere på sikkerheden, når to kan køre på samme knallert. Vi har med tilfredshed bemærket os, at Rådet for større Færdsels-sikkerhed sætter ind med en række aktivite-

ter i forbindelse med denne ændring af loven. Således vil man udsende knallertkørens ABC efter CPR-numre. Man vil opfordre undervisningsministeriets skolefærdselsudvalg til at anbefale skolerne at gennemføre frivillige knallertprøver. Man vil udsende plakater til alle skoler til undervisningsbrug ved den trafikale undervisning, og endelig vil man udsende kuffertudstillinger til skolerne indeholdende alt, hvad der hører til en knallert og knallertkørsel. Det er vældig godt, at man herigennem prøver at dæmpe op for forøget ulykkesrisiko.

Forslaget om forhøjelse af erstatningsbeløbet ved færdselsulykker ud over det nuværende maksimum kan vi tiltræde. Beløbet er i øjeblikket 150.000 kr. pr. person og foreslås forhøjet til 10 mill. kr. for de samlede personskader. Vi kan vel regne med trods disse inflationstider, at der vil gå en rum tid endnu, inden vi kommer op på maksimumsbeløbet.

Afkriminaliseringen af parkerings- og stopforbud kan vi også tiltræde, men vi vil under udvalgsforhandlingen se på, om ikke Danmarks største provinsby, Århus, også bør være med under forsøgsordningen med parkeringskorps. Vi finder, det er vigtigt at få en klarere definition af parkerings- og stopforbud, og vi må også se på afgiftsstørrelsen og brugen af afgiftsprovenuet fra disse afgifter.

Vi kan også tiltræde de øvrige ændringer, herunder politiets muligheder for fjernelse af ulovligt parkerede motorkøretøjer, og endelig bestemmelsen om, at der kan gives erhvervskørende erstatning for uberettiget inddragelse af et kørekort. Den sidstnævnte bestemmelse må vi se nærmere på, bl. a. om arbejdsmanden, der har langt til arbejde og kører i egen bil, kan betegnes som erhvervsbillist i denne henseende.

Det er under færdselspolitiske debatter efterhånden blevet god skik, at man favner bredt over emnet, fordi der mellem tingets muligheder for drøftelse af dette vigtige samfundsproblem ofte opstår mange nye problemer, der har eller kan få afgørende indflydelse på vor trafikpolitiske situation. Jeg skal derfor også lægge op til en bredere debat.

Færdselsbilledet tegner sig i dag fortsat dystert, tallene for trafikdræbte i 1969 er af Danmarks Statistik opgjort til 1.190, det